

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
w POZNANIU
WIELKOPOLSKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
61-834 Poznań, ul. Gołębia 2
PO.5146.692.1.2012

Poznań, 31 maja 2012r

URZĄD MIASTA I GMINY
CZERNIEJEWO

2012 -06- 04

Wpłynęło 3446/2012
Za:

DECYZJA NR 65 / 2012

Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu na podstawie art. 6 ust.1 pkt.1b i g, art.7 pkt 1, art. 36 ust 1 pkt. 11, art. 89 pkt.2, art. 91 ust.4 pkt.4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr. 162 poz. 1568 oraz Dz.U. 96 poz.959 i nr 238 poz.2390 z 2004 r.), § 19 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 27 lipca 2011r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz. U. Nr 165, poz. 987) art. 83 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92 poz. 880, ze zm.), art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz.1071, ze zm.),

na wniosek: : Gminy Czarniejewo (ul. Poznańska 8, 62-250 Czarniejewo) reprezentowanej przez Pana Jarosława Piórkowskiego Pracownia Projektowa „KERRIA” (ul. Żeromskiego 80, 62-600 Koło) dotyczący wydania zgody na usunięcie drzew i wykonanie nasadzeń na terenie nieruchomości w Czarniejewie przy ul. Pałacowej

1. Zezwala wnioskodawcy na:

- a) usunięcie drzew numerami inwentaryzacyjnymi 24, 41, 22, 49, 53, 75, 76, 77, 79, 83, 89, 96, 103, 113, 127, 131, 144, 142, 149,

zgodnie z załączonym do akt sprawy „Projektem zagospodarowania zielenią ul. Pałacowej w m. Czarniejewo wraz z inwentaryzacją dendrologiczną”, autorstwa mgr inż. Anny Furmańskiej, mgr inż. Jarosława Piórkowskiego

planowany termin realizacji: do 31 marca 2014r.

2. Zobowiązuje wnioskodawcę, w terminie do 31 marca 2014r., do :

- a) posadzenia 19 drzew na ww. nieruchomości celem zrekompensowania ubytku w zadrzewieniu; do sadzeń należy zastosować duże, rozróżnione egzemplarze:
- w przypadku zastępowania usuwanych lip szerokolistnych wskazane jest zastosowanie tego samego gatunku lub lipy holenderskiej, bądź lipy krymskiej, co zostało wskazane w opinii dendrologicznej. Natomiast nie stosowanie nasadzeń jak: Buk pospolity „Purpurea Pendula”, Lipa drobnolistna „Greenspire”, Wiśnia pospolita „Umbraculifera”
 - w przypadku pozostałych nasadzeń zgodnie z „Projektem zagospodarowania zielenią ul. Pałacowej w m.Czarniejewo” nie wnosi się zastrzeżeń

b) dostarczenia Wielkopolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Poznaniu pisemnej informacji o wykonaniu tego zobowiązania.

3. Nie zezwala na:

- a) usunięcie drzew oznaczonych numerami inwentaryzacyjnymi 21, 23, 25, 28, 32, 36, 37, 44, 45, 47, 48, 55, 58, 64, 66, 69, 72, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 105, 107, 109, 111, 115, 118, 120, 121, 125, 129, 133, 134, 138, 140157, 165

zgodnie z załączonym do akt sprawy „Projektem zagospodarowania zielenią ul. Pałacowej w m. Czerniejewo wraz z inwentaryzacją dendrologiczną”, autorstwa mgr inż. Anny Furmańskiej, mgr inż. Jarosława Piórkowskiego

4. Nie pobiera się opłat z tytułu usunięcia drzew na podstawie art. 86 ust 1 pkt 3, 4 i 9 Ustawy o ochronie przyrody.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Uzasadnienie

W trakcie przeprowadzonego postępowania ustalono:

- Nieruchomość położona w Czerniejewie przy ulicy Pałacowej objęta jest ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków układu urbanistycznego miasta Czerniejewa pod numerem 591/Wlkp/A, na podstawie prawomocnej decyzji z dnia 13.03.2008r.
- Dnia 03.10.2011r do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu wpłynął wniosek Gminy Czerniejewo, reprezentowanej przez Pana Jarosława Piórkowskiego – Pracownia Projektowa „KERRIA” dotyczący wydania zgody na usunięcie drzew oraz wykonanie nasadzeń rekompensujących według załączonej dokumentacji „Projekt zagospodarowania zielenią ulicy Pałacowej ul. Pałacowej w m. Czerniejewo” wraz z inwentaryzacją dendrologiczną.
- Dnia 04.11.2011r. została przeprowadzona lustracja na terenie nieruchomości przy ulicy Pałacowej w Czerniejewie przy udziale przedstawicieli Gminy Czerniejewo oraz pełnomocnika
- Dnia 14.11.2012r. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wezwał wnioskodawcę o rozszerzenie części dokumentacji o opinie merytoryczną uzasadniającą konieczność usunięcia drzew rosnących przy ulicy Pałacowej. Przedstawione w dokumentacji uwagi dotyczące drzew nie poruszały aktualnego stanu drzew.
- Dnia 18.11.2012r. do tut. Urzędu wpłynęło uzupełnienie do projektu zagospodarowania zielenią ulicy Pałacowej w m. Czerniejewo wraz z inwentaryzacją o opinie dendrologiczną wykonaną przez mgr inż. Jarosława Piórkowskiego oraz dr inż. Piotra Gebler
- Dnia 14.12. 2011r. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wysłał pismo przedłużające termin załatwienia sprawy do dnia 31 stycznia 2012r., z

uwagi na wątpliwości co do planowanego usunięcia drzew znajdujących przy ulicy Pałacowej w Czarniejewie. Ponadto postanowił z urzędu wystąpić o ekspertyzę dendrologiczną.

- Dnia 16.12.2011r. do tut. Urzędu wpłynęło pismo Pana Jarosława Piórkowskiego w sprawie zastrzeżeń odnośnie przebiegu przedmiotowego postępowania
- Dnia 21.12.2012r. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu wysłał do Katedry Dendrologii i Szkółkarstwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu pismo o przedłożenie oferty na wykonanie ekspertyzy dendrologicznej dotyczącej stanu drzew przy ulicy Pałacowej
- Dnia 23.12.2011r. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu wysłał odpowiedź na zastrzeżenia Pana Jarosława Piórkowskiego
- Dnia 20.01.2012r. do tut. Urzędu wpłynęło pismo Katedry Dendrologii i Szkółkarstwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu informujące o niemożliwości wykonania ekspertyzy w terminie wyznaczonym przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu.
- Dnia 01.02.2012r. wskazano nowy termin załatwienia sprawy do dnia 15.02.2012r. z uwagi na planowane spotkanie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu z władzami Gminy Czarniejewo
- Dnia 14.02.2012r. wpłynęło pismo Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego o przesłanie akt postępowania w związku z zażaleniem Pana Jarosława Piórkowskiego na nie załatwienie sprawy w terminie.
- Dnia 15.02.2012r. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu wysłał pismo do stron postępowania przedłużające termin załatwienia sprawy do dnia 31.05.2012r. z uwagi na brak możliwości wcześniejszego uzyskania opinii dendrologicznej.
- Dnia 26.03.2012r. wpłynęło postanowienie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zażalenie Pana Jarosława Piórkowskiego
- Pismem z dnia 30.03.2012r. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu ponownie zwrócił się do Katedry Dendrologii i Szkółkarstwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu pismo o przedłożenie oferty na wykonanie ekspertyzy dendrologicznej dotyczącej stanu drzew przy ulicy Pałacowej.
- Dnia 17.05.2012r. do tut. Urzędu wpłynęła opinia dendrologiczna wykonana przez dr inż. Marcina Kolasińskiego.
- Dnia 22.05.2012r. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu zawiadomił stronę o możliwości zapoznania się zebrany materiał dowodowy
- Dnia 24.05.2012r. strona otrzymała kopie opinii dendrologicznej, wykonanej przez dr inż. Marcina Kolasińskiego.
- Dnia 30.05.2012r. Pan Jarosław Piórkowski złożył uwagi do zebranego materiału dowodowego.

Po zebraniu całego materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie stwierdzono:

Sprawa wycinki dotyczy alei przy ul. Pałacowej w Czarniejewie, która objęta jest ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków układu urbanistycznego miasta Czarniejewa, pod numerem 591/Wlkp/A, na podstawie prawomocnej decyzji z dnia 13.03.2008r. jako jeden z elementów zieleni miasta. Z powyższego zapisu wynika więc kompetencja Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do wydawania pozwoleń na prace związane z usuwaniem drzew.

Aleja przy ulicy Pałacowej w Czarniejewie powstała w XVIII wieku i spełniała ważną funkcję, łączyła zespół pałacowy znajdujący się w północnej części miasta z całym założeniem urbanistycznym poprzez wytyczenie osi kompozycyjnej nasadzeniami okazałych drzew. Powstała w ten sposób oś widokowa, która w północnej części wskazywała na monumentalny, klasycystyczny pałac, a od południa podkreślała architekturę Kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela. Drzewa, tworzące obecnie aleję przy ulicy Pałacowej, świadczą o dawnej jej świetności, dlatego prace rewaloryzacyjne w obrębie tych zadrzewień wymagają wielu przemyśleń i rozmyślnych działań, które mają prowadzić do jej zachowania oraz pieczołowitej ochrony.

W przedłożonym do wniosku „Projekcie zagospodarowania zielenią ulicy Pałacowej ul. Pałacowej w m. Czarniejewo” wraz z inwentaryzacją dendrologiczną, opracowanym przez Pracownię Projektową Kerria, zaproponowano do usunięcia ilość 62 sztuk drzew oraz wykonanie nasadzeń z gatunków buk pospolity „Purpurea Pendula”, wiśnia pospolita „Umbraculifera”, lipa drobnolistna „Greenspire”. Proponowana duża ilość drzew do usunięcia oraz gatunki drzew wzbudziły wątpliwość Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, co do celowości planowanych działań i ich wpływu na zabytek jakim jest aleja i układ urbanistyczny.

Wycinka 62 sztuk drzew, bez dokonania odpowiedniego doboru materiału roślinnego mającego na celu podkreślenie historycznej rangi przedmiotowej alei może spowodować taki uszczerbek w zadrzewieniu. Dlatego też mając na uwadze konieczność podjęcia działań jak najmniej szkodliwych dla drzewostanu Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu zwrócił się ostatecznie o opinię do instytucji mającej doświadczenie w ocenach stanu zdrowotnego drzew z uwagi na rozbudowaną pracę badawczą tego ośrodka tj. do Katedry Dendrologii i Szkółkarstwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Uzyskana opinia potwierdziła wcześniejsze wątpliwości Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, co do zasadności wycięcia wszystkich proponowanych przez autora projektu drzew. W przedmiotowej opinii dr inż. Marcin Kolasiński wskazuje, że drzewa wymienione w niniejszej decyzji punkcie 1a dobiegły kresu aktywności biologicznej lub posiadają uszkodzenia pnia głównego (ubytki wgłębne, próchnica) oraz zamierające konary i gałęzie w koronach drzew. Stan ten kwalifikuje przedmiotowe drzewa do usunięcia i w tym przypadku Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wyraził zgodę na ich usunięcie.

Natomiast w przypadku drzew wymienionych w punkcie 3 niniejszej decyzji opinia mówi o prawidłowo rozwijających się młodych przyrostach w koronach drzew. Dodatkowo oceniono ich stan zdrowotny jako dobry. Ponad to opinia przedstawia, w jaki sposób prawidłowo prowadzić zabiegi w koronach drzew, celem utrzymania kulistego kształtu korony. Zachowanie właściwego pokroju drzew ma istotne znaczenie dla historycznej wartości alei.

Strona w uwagach z dnia 30.05.2012r. zwraca uwagę na „przywrócenie charakteru nasadzenia zabytkowego”. Mając na uwadze powyższe konieczny jest właściwy dobór materiału roślinnego do nasadzeń przedmiotowej alei. Pierwotnie aleja przy ulicy Pałacowej w Czarniejewie obsadzona była drzewami o kulistym kształcie korony, co zostało także

udokumentowane na zachowanych pocztówkach z roku 1900. Wobec czego wprowadzanie zadrzewienia charakteryzującego się koroną stożkową byłoby rozwiązaniem niewłaściwym z punktu widzenia konserwatorskiego. Dr inż. Kolasiński dokonując oceny drzew zwracał uwagę na nie usuwanie wszystkich zadrzewień z uwagi na możliwość odbudowania przez wytypowane egzemplarze koron kulistych.

Strona wskazuje również w swych uwagach uniemożliwienie „pełnej rewitalizacji mającej na celu przywrócenie charakteru i historycznego zaznaczenia alei”. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków podkreśla, że w przypadku alei przy ulicy Pałacowej przywrócenie jej historycznej rangi ma miejsce w procesie rewaloryzacji, a nie rewitalizacji. Przedmiotowa aleja od czasu powstania, aż do dziś pełni swoją pierwotną funkcję, jaką jest ukierunkowanie widza na dominantę pałacową. Ponadto stanowi kompozycyjne i ideowe rozwiązanie relacji strukturalno-przestrzennych. Wobec czego proces rewitalizacji w odniesieniu do przedmiotowej alei nie jest przedmiotowy. W przypadku błędów pielęgnacyjnych w koronach drzew oraz przypadkowych nasadzeń zachodzi konieczność przeprowadzenia procesu rewaloryzacji. Jak wynika z Karty Florenckiej – Międzynarodowej Kart Ogródów zatwierdzonej przez ICOMOS w dniu 15 grudnia 1981r. rewaloryzacja może być podjęta tylko i wyłącznie po uprzednim dokonaniu szeregu analiz historycznych, kompozycyjnych, mających na celu przywrócenie świetności obiektu. Badania mogą się różnić w zależności od wielu czynników między innymi: powierzchni założenia, jego rangi, samej kompozycji itp. Jednakże podstawowe procesy badawcze są niezmiennie jak np. kwerenda archiwalna (materiały ikonograficzne, monograficzne, publikacje), przemiany układu przestrzennego, kompozycyjnego, analiza stanu zachowania oryginalnej substancji. W przypadku omawianej alei proces badawczy nie byłby skomplikowany. Jego przeprowadzenie doprowadziłoby do stworzenia właściwych, z konserwatorskiego punktu widzenia wytycznych, koniecznych do przeprowadzenia właściwego procesu rewaloryzacyjnego.

Pan Jarosław Piórkowski polemizując z opinią dendrologiczną dot. planowanego usunięcia drzew i nasadzeń w Czerniejewie określa podejście autora opinii dra inż. Marcina Kolasińskiego do przedmiotowych drzew jako „zachowawcze”. Jednakże Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków uważa, że względu na zasady dotyczące ochrony przyrody, przy uwzględnieniu polityki konserwatorskiej, że bardziej celowe jest zachowanie drzew i utrzymanie ich przy życiu, jeżeli stan zdrowotny na to pozwala, a drzewa roją taką możliwość, m.in. dzięki pojawiającym się już odrostom, niż usuwanie drzew, co jest działaniem nieodwracalnym.

Zgodne z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie i opiece nad zabytkami ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu działań mających na celu podejmowanie przez organy administracji publicznej, a więc przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytku. Dlatego też nie jest możliwa wydanie zgody na wycinkę wszystkich planowanych do usunięcia drzew, a tylko tych, które są w złym stanie zdrowotnym.

W świetle powyższego oraz na podstawie:

- ✓ art. 83 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zezwala się wnioskodawcy na usunięcie ww. drzew, pod zobowiązaniem
- ✓ art. 86 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy nie pobiera się opłaty z tytułu ich usunięcia
- Natomiast w przypadku drzew wymienionych w punkcie 3 niniejszej decyzji ekspert ocenia ich stan zdrowotny jako dobry lub dostateczny. Dodatkowo

wskazuje na prawidłowo rozwijające się nowe przyrosty w przypadku drzew oznaczonych numerami inwentaryzacyjnymi 23, 28, 32, 36, 37, 44, 45, 47, 48, 55, 58, 64, 66, 69, 72, 91, 92, 93, 94, 95, 98, 99, 100, 105, 107, 109, 111, 115, 118, 120, 121, 125, 129, 133, 134, 138, 140. Ponadto zaleca zabiegi pielęgnacyjne w koronach drzew, polegające na usunięciu obumarłych fragmentów koron (drzewa oznaczone numerami inwentaryzacyjnymi 25, 157, 165) bądź wykonywanie cięć drzew mających kulisty kształt korony, celem jego zachowania. Zalecania średnica utrzymania kulistych koron drzew to 3- 4 m.

Wobec powyższego na podstawie:

- ✓ art. 83 ust. 2 Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu nie zezwala na usunięcie wyżej wymienionych drzew. Zaleca jedynie zgodnie z otrzymaną ekspertyzą dendrologiczną prowadzenie systematycznej obserwacji kondycji drzew oraz przeprowadzania właściwych zabiegów pielęgnacyjnych zgodnie z zasadami sztuki ogrodniczej.

Pozwolenia udziela się z warunkami :

- niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu działań
- w przypadku stwierdzenia, że na drzewach i krzewach występują ptasie gniazda możliwe jest ich usuwanie w okresie od dnia 16 października do końca lutego- podstawa prawna : art. 52 ust. 2 pkt 1 i 2 z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 151 poz. 1220 ze zm.) oraz § 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011r. Nr 237 poz. 1419).

Pouczenie

Od decyzji niniejszej przysługuje stronie odwołanie, które należy wnieść w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za pośrednictwem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Załączniki:

- „Projekt zagospodarowania zielenią ul. Pałacowa w m. Czarniejewo”

Otrzymują:

1. Jarosław Piórkowski
KERRIA
ul. Żeromskiego 80, 62-600 Koło
2. a/a

Do wiadomości:

1. Starostwo Powiatowe w Gnieźnie.
- ② Urząd Miasta i Gminy Czarniejewo .

Wielkopolski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
Aleksander Starzyński